

KÜRESELLEŞME VE KÜLTÜREL KİMLİK SORUNU

A.*Müslim AKDEMİR**

Özet: Bilimsel, teknolojik ve ekonomik gelişmeye bağlı olarak, iletişim, enformasyon ve bilişim alanında gerçekleşen hızlı değişim uluslar arasındaki sınırların önemini ortadan kaldırdı. Bu süreç dünyayı giderek küçültürken “küreselleşme” kavramını da tartışmaların odak noktasına yerleştirdi. Bugün küreselleşme olgusu hem taraftarları hem de karşıtlarının kendilerini destekleyen önermeleri ile tartışılmaya devam etmektedir. Küreselleşmenin politik boyutunu insan hakları ve liberal demokrasi oluştururken, ekonomik boyutu çok uluslu sermaye ve serbest piyasa ekonomisinin egemenliğindedir. Kültürel boyutunda ise farklı kültürel kimliklerin bir arada yaşamasını öngörür.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Kültürel Kimlik, Çokkültürlülük, Kültürel Homojenlik, Kültürel Farklılık, Kitle Kültürü.

20. yüzyıl biterken bilimsel, teknolojik ve ekonomik gelişmeye bağlı olarak iletişim, enformasyon ve bilişim alanında gerçekleşen hızlı değişim uluslar arasındaki sınırların önemini ortadan kaldırdı. Bu süreç dünyayı giderek küçültürken; “küreselleşme” (globalisation) kavramını da tartışmaların odak noktasına yerleştirdi. Ulus-devlet ve ideolojilerin egemenliğinde kutuplaşan dünya, Sovyetlerin çöküşü ve soğuk savaşın sona ermesiyle yerini yeni dünya düzeni olarak tartışılan küreselleşmeye bıraktı. İnsan hakları, liberal demokrasi ve serbest piyasa ekonomisi anlayışıyla yerküreyi tamamen etkisi altına alan bu süreç siyasal boyutu ile A.B.D’nin liderliğini, ekonomik boyutuyla da çokuluslu sermayenin etkisini hissettirdi. Kültürel ayağında ise, evrensellik ve yerellik aynı anda sunulurken, tek düze tüketim kültürünün markalar egemenliği öne çıktı.

Bugün küreselleşme olgusu hem taraftarları, hem de karşıtlarının kendilerini destekleyen önermeleri ile tartışılmaya devam etmektedir. Onu olumlu gelişme olarak değerlendirenler sekülerleşme, liberal demokrasi, serbest piyasa ekonomisi ve hukuk devleti gibi konularda insanlık için kurtuluş olarak görürler ve bunun kaçınılmaz bir son olduğunu da iddia ederler.¹ Hatta, Francis Fukuyama liberal demokrasiyi ideal toplum modeli haline getirirken tarihin sonu olarak gösterir. Karşıtları ise; küreselleşmeyi uluslararası sermaye ve güç odaklarının yeryüzünü daha geniş ve yaygın bir şekilde işgal etme çabasının süslü bir kamuflajı olarak sunarken, onu yeni bir sömürgecilik olarak adlandırır. Bu olumsuz bakışta küreselleşme dünyayı küçültürken, dünyada olup biten tüm gerginlik ve çatışmaları da iletişim ağıyla yatak odalarına kadar taşır. Ayrıca soğuk savaş döneminin ideolojik çatışmalarının yerini etnik, dini ve ulusal gruplar arasındaki çatışmalar almıştır. Bu durumu Walzer;

* Yrd.Doç.Dr, Atatürk Üniversitesi, K.K.E.F., Felsefe Grubu Eğitimi ABD.

¹ Mehmet S. Aydın; “Küreselleşmeye Genel Bir Bakış”, *Küreselleşme*, İstanbul: Ufuk Kitapları, 2002 s. 7-13.

“kabilelerin” geri dönüşüne şahit olduk² şeklinde ifade eder. Demek ki; hem olumlu hem de olumsuz bakış açılarının küreselleşme olgusunu henüz netleştiremediklerini görüyoruz. Bu ise; bize küreselleşme kavramı etrafındaki belirsizliğin devam etmekte olduğunu ve bu konudaki tartışmaların sürüp gideceğini gösterir. Biz bu tartışmalara kısaca işaret edip bunları bir tarafa bırakarak, küreselleşme sürecinde önemli gördüğümüz kültürel kimlik sorununu irdelemeye çalışacağız.

İster felsefi, ister kültürel temelli olsun insanın kendisini tanımlaması onun en önemli sorunlarından biridir. Ben kimim? ve neyim? sorusu kimlik arayışının özünü oluşturur. Benlik ve kişilik insanın içinde yaşadığı toplumdan bağımsız olarak şekillenemez. Ancak evrensel değerlerden de tamamen kopuk da değildir. Özellikle demokrasiyi benimseyen toplumlarda evrensellik zorunlu bir bütünlülüğe ve içeriğe sahiptir. Tarih, zaman, toplum, çevre, gelenek, kurallar ve paylaşılan mekanlar kimlik aynasının gelişmiş parçalarıdır. Kimliği belirleyen önemli unsurlar arasında etnik, dinsel farklılıklar, ekonomik-sınıfsal ayrımlar, aile geleneği, dil, cinsiyet v.b gösterebiliriz. “Ben” ve “ötekini” algılanması kimliği bir “aidiyet” sorunu olarak ortaya çıkarır.³ Bu ise; bütün kimliklerin ilişkisel olduklarını ve farklılığın olumlanması demektir. “Ötekini” göz ardı ederek kimliğimizi oluşturmamız mümkün değildir. Zevklerimiz, arzularımızı, bakış açılarımızı, fikirlerimizi ve inançlarımızı kendi başımıza yoktan yaratamayız, belirli bir kültür ortamında gerçekleştiririz. Bu kültürel kimliğin tanımlanması ve ifade edilmesinin ön-koşuludur. Kültürel kimlik var olmadan hiçbir kişi var olamaz.

Küreselleşmenin kültürel boyutunda kimlik sorunu öne çıkan bir değerdir. Çünkü; bugün “dünyanın her köşesinde insanlar etnik, dini ve ulusal kimliklerinin bilincine, giderek daha fazla varıyorlar, kimliklerinde daha ısrarcı oluyorlar ve kültürel kimlikleri adına çeşitli taleplerde bulunuyorlar. Kültür ve dillerinin korunmasını, çocuklarını kendi anadillerinde eğitime hakkını, kendi özel gün ve sembollerinin ulusal gün ve semboller olarak tanınmasını, içerisinde yaşadıkları toplumlara kültürel ve tarihi katkılarının tanınmasını, grupların siyasal temsilini, siyasal özerklik ve hatta bazı durumlarda bağımsızlıklarını talep ediyorlar. Bu talepler uzun süre ihmal edilmiş olan kültürlere ilişkin konuları siyasetin kalbine yerleştirerek, siyasal yaşamı onlarca yıldır yönetmiş olan anlayışların, ilkelerin ve varsayımların sorgulanmasına neden oluyor.”⁴ Bu ise, küreselleşmenin kültürel görüntülerinden biri olan çok kültürlü bir dünya anlayışının sonucudur. O halde kültür ve kültürel kimliğin daha iyi ve tam olarak anlaşılmasının gereği açıktır.

² Michael Walzer ; “The New Tribalism”, *The Nationalism Reader*, New Jersey: Humanities Press, s. 322-332.

³ Taşkın Takış, “Kimliklerle Buluşma”, *Doğu ve Batı*, Yıl:6, sayı 23, Temmuz 2003 s. 7.

⁴ Nafiz Tok, *Kültür, Kimlik ve Siyaset*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2003, s. 22-23.

Küreselleşme olgusu içerisinde kültürel unsurlar kimlik sorunu haline dönüşürken, birbiriyle çelişir gibi görünen iki yaklaşım ortaya çıkar. Bunlardan birisi; Evrensellik ilkesini öne çıkaran kültürel homojenlik (türdeşlik) yada popüler kültür, kitle kültürü, diğeri ise farklılıkları korumayı gaye edinen çokkültürlülük, yani uyuşmayan ama makul kapsayıcı kültürlerin bir çoğulculuğudur. Küreselleşen kültürün bir sonucu olan her iki yaklaşıma karşı genel küreselleşme kavramına bakışta olduğu gibi, taraftar ve muhalif olanlar vardır. Küreselleşmenin öncüsü olan toplumlar küresel kültüre kendilerinin kabul göreceği bir ortamı hazırladığı için olumlu yaklaşırlar. Asıl sorun bunların dışında kalan toplumların kendini kabul ettirmek gayesiyle yeniden kimlik arayışı içerisinde girmeleriyle ortaya çıkar.

Küreselleşme, kültürlerin hareket alanını genişletiyor ve ortak noktaların güçlenmesini olanaklı hale getiriyor. Yeryüzünün önemli bir kısmında kültürleri birbirine yaklaştırıyor. Kültürel homojenliği sağlamak için kültür planlaması yaparak değişimi bir çizgi haline dönüştürmek isteyenler kendilerinin kabullenilebilmesi için homojen kültür oluşturma ihtiyacındadır. Bu çerçevede kültürel bir olgu olarak küreselleşmeyi olumlu görenler giyimden beslenme tarzına, televizyon dizilerinden bilgisayar programlarına, kadın haklarından eşcinsel özgürlüklerine kadar dünya ölçeğinde tek tip bir kültürü, batı toplumlarının ortak değeri olarak sunmaktadır. Coca Cola, Mc Donald, Blue jean, Nike, Adidas gibi markalar küreselleşirken bu örnekleri tüketimcilik olarak adlandırabiliriz. Bu ekonomik bir olaydan ziyade sosyo-kültürel bir tutum ve yaklaşımı ifade eder. Kültürel kimlikler ise tüketim kalıplarına ilişkin sembollere bakılarak belirlenir. Kültürel saflaştırma diyebileceğimiz bu girişimde küresel kültür İngilizceleştirilme çabasıdadır da. Batı dışı toplumlarda bu tutumu onaylayanlar, küresel kodları kendi kültürlerinin bir parçası olarak kabullenirken o şeylere yönelmede bir aykırılık, gayr-i meşruluk görmezler.⁵ Küresel kimlik, küreselleşmenin bu çerçevesinde batı tipi serbest piyasa ekonomisi ve demokrasi tarzının şekillendirdiği kültürün tüm dünyada egemen olan görüntüsü biçimindedir. Dolayısıyla küreselleşme ile üretilen projeler, insanı yetiştiği ortamdan uzaklaştırırken, uyumu gerçekleştirmedi ve onu umutsuzluk içinde kıvranan bir gezgine dönüştürmeye çalıştı. Küreselleşen kültürel kimlik yerel motiflerde evrensel, bilimsel ve teknolojik söylemlerle desteklenerek, ticarileşen bir ürüne dönüşmüş oldu. Bu ise küresel kültürü standartlaştırarak ticari simge olarak ulusallığı çözüp, etnik, folk motiflerle bir seri genelleştirilmiş insan değerleri haline getirmiştir.⁶

Kitle iletişim araçları uzak mesafeleri yakınlaştırırken kültürel etkileşimi de kolaylaştırmıştır. Toplumsal yapıları dönüşüme uğratmış, buna bağlı olarak da kitle kültürünü ortaya çıkarmıştır. Bu kültür her şeyi birbirine karıştırarak homojen bir kültür yaratmıştır.

⁵ A. Yaşar Sarıbay, "Kültürel Bir Olgu Olarak Globalleşme", *Küreselleşme*, İstanbul: Ufuk Yay, 2002, s.48-50.

⁶ A.D Smith, *Milli Kimlik*, Çev.B.S.Şener, İstanbul:İletişim Yayınları,1994, s.176-177.

Böylece kimlik olgusunun sahip olduğu referans dayanaklarının yitirilmesi küreselleşme sürecinde kim olduğumuzu tanımlamayı güçleştirdi. Moda ve yaşam tarzındaki değişimler insanların değerlerini korumada zorluk yarattı. Kitle kültürü hiçbir şey arasında hiçbir şeye karşı bir ayrımcılık yapmaz; kültür yapıtları “meta”ya dönüştürür. İşlevi eğlendirmek, saptırmak ve bilinci top yekun edilgenlik noktasına indirgemektedir.⁷ Küreselleşen dünyada egemen kültürler, Nietzsche’nin “... eğer insan köle istiyorsa, bu insanları efendi olacak şekilde yetiştirmek aptallık olur.”⁸ ifadesinden hareket edercesine geleneksel kültürleri uygarlaştırmak yerine, onları modern teknolojinin pratik değerlerinin kölesi durumuna dönüştürmektedir. Kitlesel standartlaşma, duyguları zayıflatırken; reklam, şiddet içerikli filimler ve bilişim teknolojisiyle oluşan sanal dünya da insanın ruhunu yoksullaştırmıştır.

Kültürel bir kimlik olarak bireyin kendini kurma ve özenle olma öznesi bireyci kültürün başarısı iken, küreselleşen kültürün homojenleştirici etkisi ile rasyonelleşerek bürokratikleşerek ve tüketici bir topluma dönüşerek gözden kaybolur. Çünkü; küreselleşmede kültürel kimlik kitleleşme eğilimindedir. Bu eğilimde ideal duyguların yerini fiili olgular, amaçların yerini araçlar alır. Bireyler toplumsal değerlerden siyasi ve kültürel katılımdan yabancılaşma olgusuna geçer. Bireyler çeşitli güç odakları tarafından hazırlanan yönlendirmelerle; hazlara, tüketime ve eğlenceye yönelir. Kitap kültürünün yerini imge, simge moda, marka ve sanal görüntüler öneren kitle iletişim araçları alır. Böylece kitleleşen insan karışık kültür pazarında kendini bulur.

Küreselleşme ekonomik, siyasal ve kültürel bütünleşme çabasını karşılıklı bağımlılıkla izah etmeye çalışırken, farklılıkların azaltılıp, ortak yönlerin artmasını kültürel homojenlikle gerçekleştirmeye çalışır. Ancak bu çabada ulusal, etnik ve dini kimliklerin önemi kaybolur. Onların yerini almaya çalışan küresel kimlik ise temelsiz ve belirsizdir. Örneğin; dinlerin birliği ve kardeşliği küresel değer olarak öne çıkarken, yeni bir tarikat yada din olarak algılanmaktan öteye geçememiştir. Bununla birlikte küreselleşme kültürel bütünleşmeyle ulusal, etnik ve dini kimliklerin önemini ve bu kimlikleri taşıyanların onlara bağlılığını azaltmamıştır. Kültürler değişmekte, kültürel kimlikler yeniden yorumlanmaktadır. Kültürel kimlikler kitlesel hareketlerin ve çatışmaların kaynağı olmayı sürdürmektedir. Ayrıca iletişim teknolojisinde meydana gelen ilerlemeler homojenleştirici etki yapmak yerine, insanların etnik, dini ve ulusal kimliklerinin bilincine varmaları ve bu kimliklerle özdeşleşmeleri sürecine hız kazandırmıştır.⁹

Küreselleşmenin ön plana çıkardığı bir diğer yaklaşım ise homojenleştirmenin tam karşıtı bir bakıştır. Burada kültürel farklılığa yönelme

⁷ Alan Swingewood, *Kitle Kültürü Efsanesi*, Çev. A. Kansu, Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları, 1996, s.16-17.

⁸ F. Nietzsche, “Twilight of The Gods”, W. Kaufmann (Der), *The Portable Nietzsche*, New York, 1954, s.545.

⁹ Nafiz Tok, *a.g.e.*, s.309-310.

vardır. Özellikle Batı dışı toplumların kültürel yaratıcılığını öne çıkarma arzusu vardır. Çünkü “globalleşme yerel kültür öğelerini öncü toplumların kültür kodlarıyla etkileşime sokarak son tahlilde yeni kültürel pratiklerin ve anlayışların da oluşmasına katkıda bulunmaktadır.”¹⁰ Burada radikal olarak değil, yalnızca marjinal olarak birbirinden farklı olan toplumsal grupların barışçı bir şekilde bir arada yaşayabilecekleri çokkültürlü ortamlardan söz edilir. Küreselleşmenin farklılıkları bir arada tutma iddiası her zaman desteklenmiş değildir. Örneğin; “Medeniyetler Çatışması” teziyle Amerikalı siyasal bilimci Samuel Huntington küreselleşmenin kültürler arası farklılığı, parçalanmayı, kutuplaşmayı ve hatta çatışmaları doğurduğunu ileri sürmektedir.

Küreselleşmeyle birlikte asimilasyona tepki olarak çokkültürcülük söylemleri uygulanmaya kondu. Farklı uluslardan kurulmuş olan Amerika ve Kanada gibi ülkelerde yankılar bulan bu söylem daha sonra yoğun göç alan Batı Avrupa ülkelerinde de yaygınlaşmıştır. Farklı kültürleri bünyesinde barındıran toplumların uyumlu bir şekilde varlıklarını devam ettirmesi için önkoşul olarak çokkültürlü politikalara yöneldiği söylenebilir. Farklı kültürel kimliklerin tanınması, hoşgörüle karşılanması ve saygı gösterilmesi gereği bu bakışta ortaya çıkmıştır.¹¹ Kimlik ve farklılık çokkültürlülüğü tanımlamak için iki önemli kavramdır. Kültürel kimliklerin tanınmasında ve hangi kültüre ait olduğunun tespit edilmesinde “ben kimim?” sorusuna verilen cevap çok önemlidir. Bu nedenle; farklı kültürel değerlerin kimlik ve “nelik”i çokkültürlülüğün kabul gördüğü bir ortamda hissedilebilir. Farklılık burada çok kültürlülüğü oluşturan bir araçtır. Demokrasinin az geliştiği çoğu toplumda demokrasiyi hızlandırıcı bir etki yaptığı da göz ardı edilmemelidir. Farklı dil, din, ırk, cinsiyet vb. kimliklere sahip toplumların bireyleri çokkültürlülüğü yaşam biçimine dönüştürdükleri zaman birbirlerine daha toleranslıdır. Kültürler arasındaki karşılıklı ilişkilerin farklı kültürel kimliklerle zenginleştirilmesi çeşitli halkların birbirlerini daha iyi anlamalarına da yardımcı olur.

Küreselleşme ile birlikte çok kültürlülüğün, insanlık tarihinin taşıyarak getirdiği ötekine egemen olma arzusunun oluşturduğu karşıtlığı ve çatışmayı önleyeceği iddialarına karşın, muhalif olanlar küreselleşmeyi dünyadaki bütün toplumların çıkarına olan ve onların sorunlarını çözen barışçıl, insancıl, eşitlikçi, birleştirici ve bütünleştirici bir süreç olarak görmezler. Umberto Eco’nun dediği “dünya gayet büyük bir krizle çalkalanıyor”¹² sözleri onları destekler niteliktedir. Olumsuz yaklaşımı destekleyecek farklı ve kendi içerisinde tutarlı örneklerde vardır. Bir kere küresel dünyanın egemen güçleri

¹⁰ A. Yaşar Sarıbay, *a.g.e.*, s.50.

¹¹ Charles Taylor, “Tanınma Politikası”, *Çokkültürlülük*, A. Gutmann, İst., Yapı Kredi Yay., 1996, s.42-84.

¹² Umberto Eco, “Umberto Eco İle Kriz Üzerine”, *Gogito*, Söy.L.Yılmaz, Sayı 27, Yaz 2001, s. 31.

ötekine üstünlük kurup, onları kontrol altına aldıktan sonra farklılıklarını sürdürmelerine izin vermiştir. Bu ise; farklı gruplar arasında ahenk ve uyumdan ziyade çatışmaları doğurmuştur. Doğu-Batı çatışması buna örnek gösterilebilir. Çünkü, kültürel kimliklerin tanımlanması açısından bakıldığında zaman egemen kültür olan Batı, Doğu'yu efsanenin, dinin, geri kalmışlığın simgesi olarak gösterir. Batı ise; bilimin, ilerlemenin ve çağdaşlığın simgesidir.

Küreselleşme ve kültürel kimlik sorununu, ortaya konulan bu genel izahtan hareketle değerlendirmeye çalıştığımızda şu sonuçlara varmamız mümkündür: Öncelikle küreselleşme (globalisation) kavramı ve bu kavrama bağlı olarak tartışılan konular, kavramın tanımlanmasındaki belirsizlikler ve hareket alanının genişliği nedeniyle netliğe kavuşmamıştır. Farklı düşünce ve yaklaşımları bünyesinde taşıdığı için tartışma devam etmektedir. Bu durumu olumsuzluk olarak nitelenmek doğru olmaz. Çünkü bu bir süreçtir ve sağlıklı olanda küreselleşme kavramı etrafındaki tartışmaların devam etmesidir. Bu tartışmalara, aklın ve mantığın ilkeleriyle yaklaştığımız zaman şunu söyleyebiliriz; küreselleşme dünyanın tek bir mekan gibi küçülmesi ve toplumlar arası ilişkilerin sıklaşması ve sıkıştırılması anlamında tek bir mekana uygun homojen kültür oluşturma şeklinde algılanmamalı. Şüphesiz küreselleşme bizzat kendisinin kabul göreceği bir homojen kültür oluşturma ihtiyacındadır¹³. Küreselleşme kültürel kimlikleri Batılı öncü toplumların kültürel kodları ile verilen homojenleşme ve farklılaşmayla tanımlar. Batı dışı toplumların kendilerini bu kodlardan bağımsız tanımlama imkanı yoktur. Küreselleşmenin evrensellik ilkesiyle öne çıkardığı kültürel homojenlik yerelleşmeyle çelişir gibi görünse de farklılıkları içinde barındıran kültürel çoğulculukla, birlik içinde çokluğu olanaklı kılmaya çalışmıştır. Bu da gerçekten insanıyetçi bir dünya tasavvurdur. Fakat bu durum sanıldığı gibi bütün toplumları kapsayacak genişliğe ve derinliğe ulaşmamıştır. Beklenenin aksine daha çok toplumlardaki marjinal grupların, etnik hareketlerin, feminizm, çevrecilik ve homoseksüeller gibi küçük grupların işine yaramıştır. Bu ise çoğu zaman toplumsal barışı tehdit eden boyutlara ulaşmıştır.

Küreselleşmenin tezleri akla ve yönetime vurulduğunda tutarlılık açısından çelişkileri içinde taşıdığı görülür. Örneğin ; bir yandan kültürlerin homojenleşerek evrenselliğinden, markalaşmış kültürel kodlarda olduğu gibi, söz ederken, diğer yandan alt kültürleri, yerelleşmeyi, geleneği, farklılıkları öne çıkarır. Ancak farklılıkların derinleşmesi evrenselliği gerçekleştirmeğe bilir. Çünkü bizim A.B.D de açılan bir Çin lokantası, bir Hint filmi ve bir Türk musikisi konseriyle, Amerikan kültürünün küreselleşen markaları olan Mc Donald, Coca Cola, Nike ve yüzlerce sinema ve televizyon ürününü aynı çerçeve içerisinde ele almamız gerekir. Burada dünya kültürleri küreselleşmiyor, uluslararası sermayenin güçlü markaları küreselleşiyor. Bunun

¹³ A. Yaşar Sarıbay, *a.g.e.*, s48.

sonunda da kültürel çoğulculuk değil, kültürel hegemonya yahut bir tür kültür emperyalizmi ortaya çıkarıyor.¹⁴

Küreselleşme sürecinde değişimin, farklılaşmanın kültürel kimlikleri yeniden yapılandıracağı ve renklendireceği iddiası varken, liberal demokrasinin kaçınılmaz son olarak sunulması ve medeniyetler çatışmasından söz edilmesi kendi içindeki çelişkilerin bir başka yönüdür. Küreselleşme insanlığın tümünü kucaklayarak evrensel değerlere yönelmiş gibi görünse de, dünyadaki sermayenin merkezleşmesi Amerika ve Batı blokunun tekelinde toplanmasından dolayı bu da küreselleşme olarak değil Amerikanlaşma olarak kavranabilir.

Kanaatimizce burada küreselleşme ve kültürel kimlik üzerine oluşan olumlu ve olumsuz tutumları birlikte düşünmemiz gerekir. Eğer insanlığın gelecekte huzurlu ve mutlu bir dünyada yaşamasını istiyorsak, ortak aklımızı, sağduyumuzu, vicdanımızı, yerli yerinde kullanarak adaletli olma ve etik davranma sorumluluğunu da taşıyarak, yeni yüzyılın kaçınılmaz ama içinde belirsizlikleri olan bu küreselleşme olgusunu küresel felaketlere dönüştürmemek için çalışmalıyız. Bu sadece Batılı yada Doğulu kimlikler için değil insanlık için yapılmalıdır.

Abstract: The rapid changes, due to the developments in science, technology, and economics, on the grounds of communication, information and acquaintance have diminished the importance of international borders. While this process has made the world smaller, the concept “globalization” has been placed in the core of arguments. Today, globalization is a current phenomenon along with the suggestions and proposals of both the supporters and opponents. As human rights and liberal democracy constitutes the political dimension of globalization, and free market economics and multinational capital, the dimension of economics, the cultural dimension, claims at reconstruction and enliven the cultural identities by differentiation.

Key Words: Globalization and Problem of The Cultural Identity.

Kaynakça

- Aydın, Mehmet S.; “Küreselleşmeye Genel Bir Bakış”, *Küreselleşme*,Ufuk Kitapları, İstanbul 2002.
- Eco, Umberto; “Umberto Eco İle Kriz zerine”,*Gogito*,Söy.L.Yılmaz,Sayı 27,Yaz 2001.
- Nietzsche, F.; “Twilight of The Gods”,W.Kaufmann(Der),*The Portable Nietzsche*,New York,1954.
- Sarıbay, A. Yaşar; “kültürel Bir Olgu Olarak Globalleşme”, *Küreselleşme*, Ufuk Yay, İstanbul 2002.
- Smith, A.D;*Milli Kimlik*,Çev.B.S.Şener, İletişim Yayınları, İstanbul 1994.
- Swingewood, Alan;*Kitle Kültürü Efsanesi*,Çev.A.Kansu,(.Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara 1996.

¹⁴ Mehmet S. Aydın, *a.g.e.*, s.21-22.

- Walzer, Michael ; “The New Tribalism”, *The Nationalism Reader*, New Jersey, Humanities Press.
- Takış, Taşkın; “Kimliklerle Buluşma”, *Doğu ve Batı* ,Yıl:6,sayı 23, Temmuz 2003.
- Taylor, Charles; “Tanınma Politikası”,*Çokkültürlülük*,A.Gutmann,Yapı Kredi Yay., İstanbul 1996.
- Tok, Nafiz; *Kültür ,Kimlik ve Siyaset*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2003.